

BİLDİRİŞİM

Yahut İLETİŞİMİN TEMEL ELEMENTLERİ ¹

Hazırlayan: Rıza FİLİZOK

Dil, bir bildirişim (COMMUNIQUER) aracıdır ,
düşüncemizin içeriğini karşımızdakine iletir.

Bildirişim, araçsız gerçekleşmez .
(Sezgilerimiz ise araçsızdır!)

Düşüncenin içeriğini ortaya koyan ve başkaları tarafından
algılanmasını sağlayan araçlar vardır:

¹ Bu yazı şu kaynaktan yararlanılarak hazırlanmıştır:
<http://madameabrassart.ifrance.com/communication/communic.htm>

Bir kelime

Bir ses

Bir jest

Bir işaret

Anlamalı olan ve algılanabilen bu unsurlara :

İŞARET (SIGNE) denir.

İŞARET kümeleri bir şifre sistemi, bir **DİL** (CODE) oluşturur.

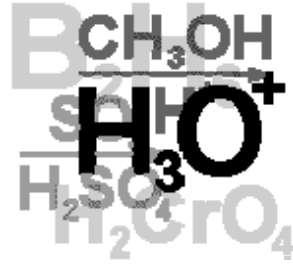
A

2

10784.36
52
2.719372
9÷1

İşaret (**signe**), iki parçadan oluşur:

MADDÎ TARAFI :	GÖSTEREN (le SIGNIFIANT)	MADDÎ GÖRÜNÜŞÜ : SES, YAZI, ...
SOYUT ve KAVRAMSAL TARAFI:	GÖSTERİLEN (SIGNIFIÉ)	GÖSTERENİN İFADE ETTİĞİ ANLAM .

“Kuş” kelimesini örnek olarak ele alalım:

İŞARET
(SIGNE)

=

GÖSTEREN (SIGNIFIANT)

+

GÖSTERİLEN (SIGNIFIÉ)

KUŞ KELİMESİNİN SESİ:
"K - U - Ş"

KUŞ KELİMESİNİN
ANLAMI

DİKKAT:Şunların farklı olduğunu unutmamak gerekir:

Kuş kelimesinin anlamı (signifié)

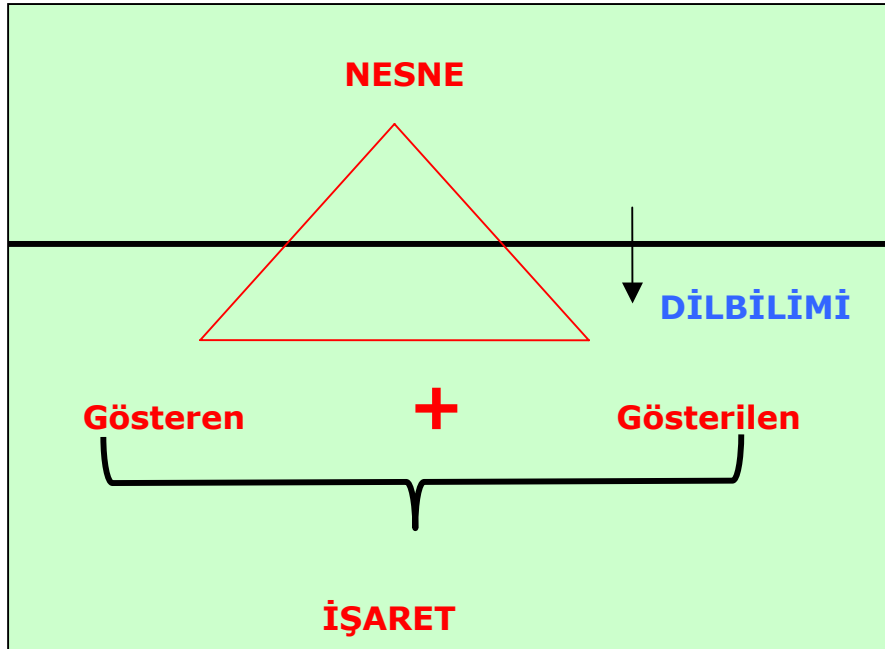
=

Kuş kavramıdır, yani sözlüklerde bulunan tanımıdır.

Kuşun gerçek varlığı yani nesne (référént)

=

Kendisinden söz edilen kuşun bizzat kendisi.

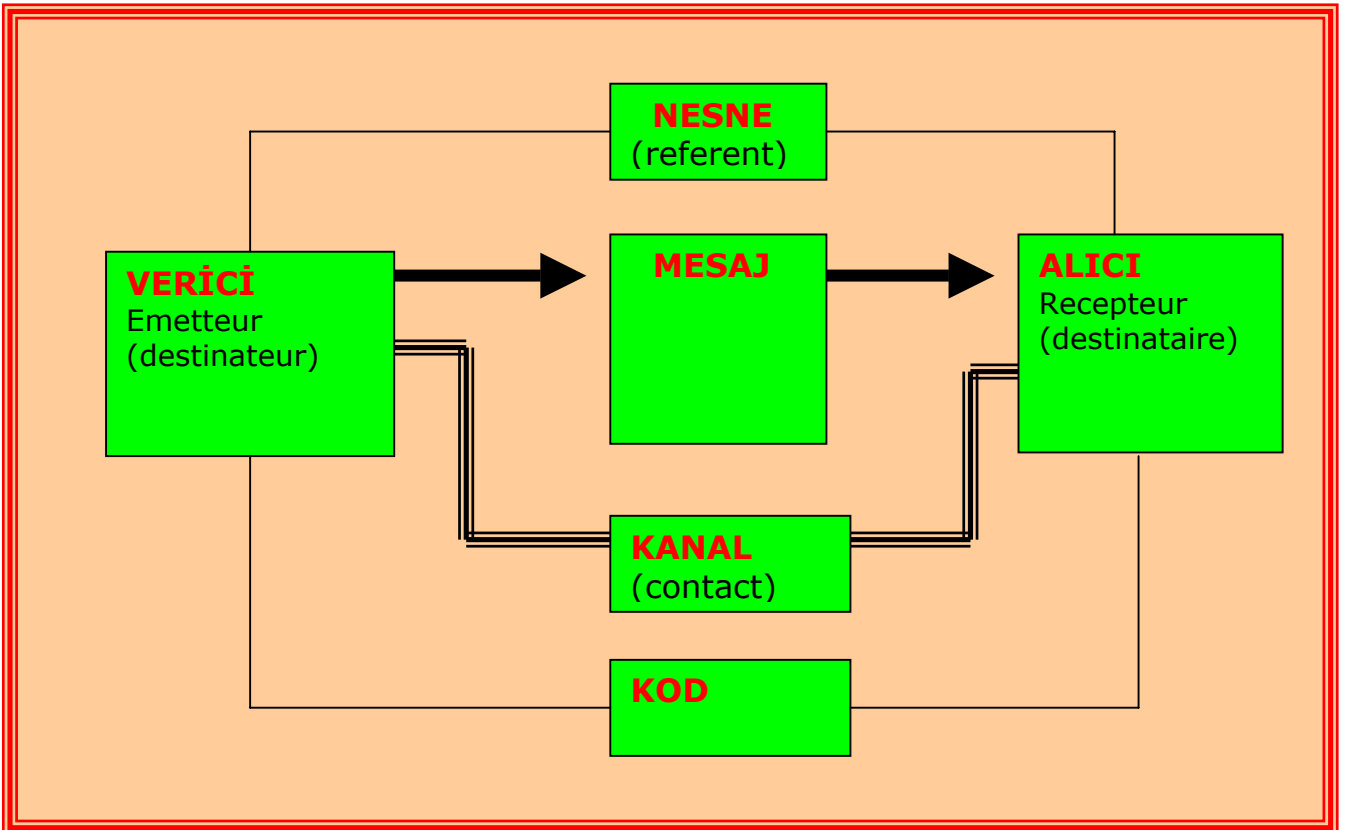

İŞARETİ İNCELEYEN BİLİM :	GÖSTERGE BİLİMİ (SEMIOLOGIE)	ADINI ALIR
ANLAMI İNCELEYEN BİLİM:	ANLAM BİLİMİ (SEMANTIQUE)	ADINI ALIR
DİLİ İNCELEYEN BİLİM:	DİL BİLİMİ (LINGUISTIQUE)	ADINI ALIR

Not: DİL BİLİMİ nesne ile (référent) ilgilenmez:

BİLDİRİŞİMİN TEMEL ELEMENTLERİ

Söz aktinin "edim" Kuramsal Şeması

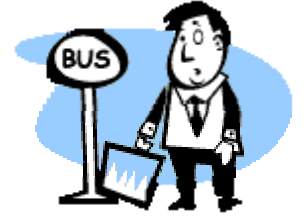
1) MESAJ

Mesajı veren kişiye **VERİCİ** denir:

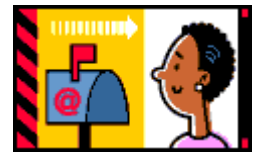

DESTİNATEUR (EMETTEUR)

Mesajı alan kişiye **ALICI** denir:

DESTINATAIRE (RECEPTEUR)

ÖNEMLİ NOT : Alıcı ve verici mutlaka bir şahıs olmak zorunda değildir, pekâla bir gurup, bir kurum, bir tüzel kişilik..... olabilir.

ÖRNEKLER:

TRAFİK
İŞARETLERİ

VERİCİ

ALICI

Trafik kurumu

Toplum

masallar

Anonim

Herkes

2) KANAL

= Verici ve alıcıyı birbirine bağlayan fiziksel ve psikolojik kanallar vardır.

Kanal, yakın ve doğrudan olabilir:

(Kuşanlar karşı karşıyadır, hava kanal vazifesi görür)

Zamanın ve mekanın yarattığı engelleri ortadan kaldırmaya yarayan kanallar vardır:

Y
A
Z
I
L
I

M
E
T
İ
N
L
E
R

MEKTUP

KİTAP

GAZETE

DERGİ

AFİŞLER

TELEFON

TEYP,
CD - DVD ...

ELEKTRONİK POSTA

Kanalin çalışmasını engelleyen unsurlar: "GÜRÜLTÜ" TÜRLERİ
Mesajın dinleyici, okuyucu tarafından algılanmasını engelleyen her şey
gürültü adını alır.

FİZİK GÜRÜLTÜLER

PSİKOLOJİK GÜRÜLTÜLER

GÜRÜLTÜ

DİKKATSİZLİK

ÇOK ALÇAK SES

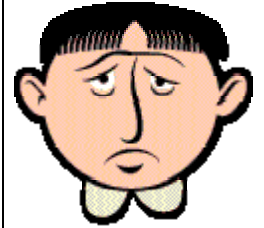

İLGİSİZLİK

KÖTÜ AKUSTİK

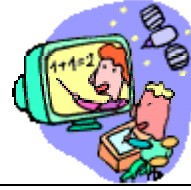
KAYGI

	ÇOK HIZLI KONUŞMA		YORGUNLUK
SAĞIRLIK		İLİŞKİ yahut ALAKA YOKLUĞU	

3) NESNE

Bildirişimde kullanılan kelimeler bir varlığı gösterebilir. Bunlar **NESNE** adını alır.

4) KOD

Bir mesaj **KOD** yardımıyla verilir. Kod, bir şifreleme sistemidir, anlaşma ve uzlaşma ile yaratılırlar. Her dil bir kodlama sistemidir. Diller, alt kodlara da sahiptir. Trafik işaretleri bir kod sistemidir, mors alfabesi, Kızılderililerin duman işaretleri birer kod sistemi oluşturur.

Bildirişimde anlaşabilmek için verici ve alıcının aynı kod sistemini bilmesi gerekir.

Uyarı :

Aynı dili konuşmak bildirişimin başarılı olması için yeterli değildir, bildirişimin başarılı olabilmesi için dilin konuşan ve dinleyen tarafından bilinen ortak bir alt kodunun kullanılması gerekir:

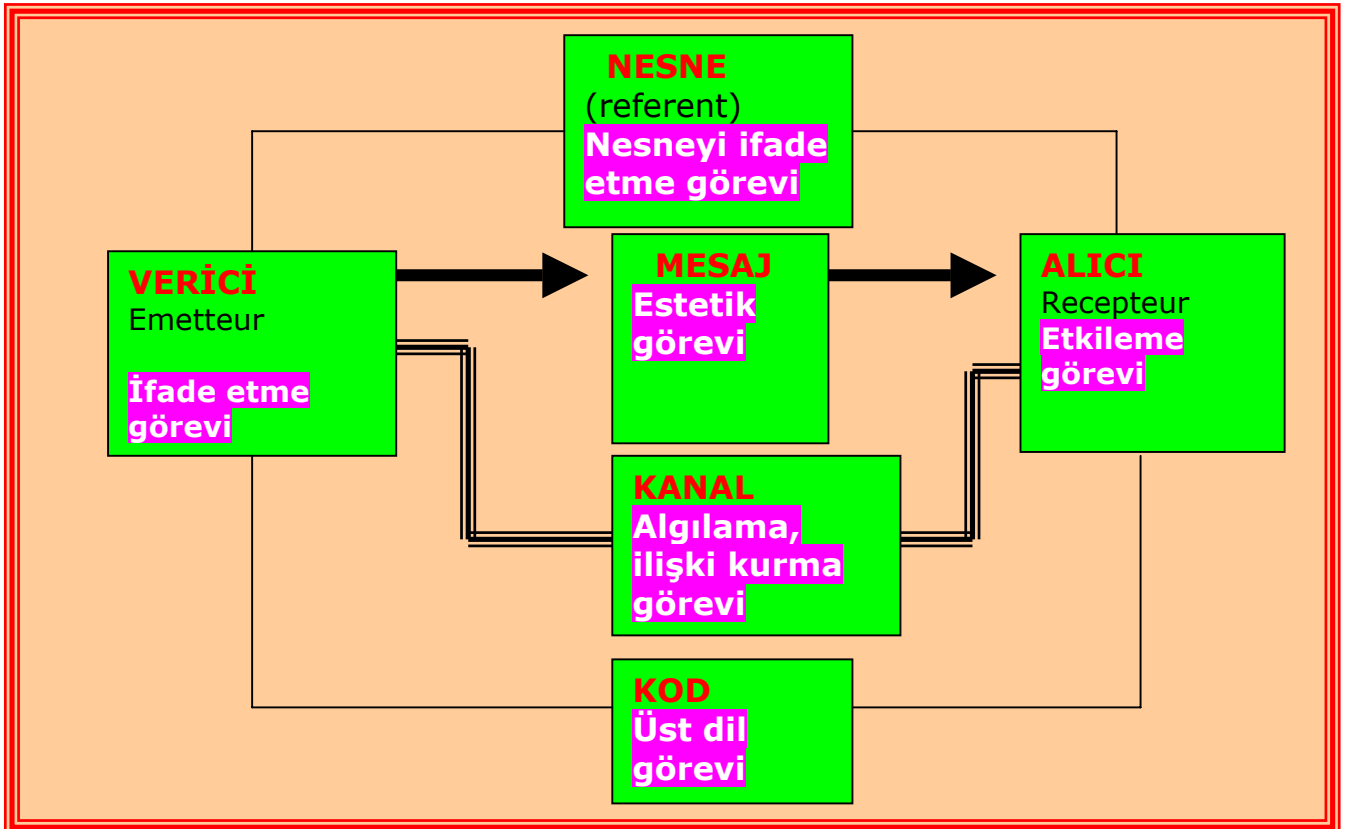
ÖRNEK:

Eğer öğretmen dersi anlatırken çok bilimsel bir dil kullanıyorsa öğrenciler konuyu anlamakta güçlük çekeceklerdir.

BİLDİRİŞİMİN TEMEL ELEMENTLERİNİN GÖREVLERİ

-Her elementin bir görevi vardır-

1) Kendini ifade etme görevi

Konuşan kişi kendi duygularını, düşüncelerini ortaya koyar :

🗨️ Ses taklidi kelimeler, azarlamalar, ünlemler, duygusal sıfatlar kullanma

Uğursuz!, düşüncesiz!

vb...

Dile ait olmayan işaretler de kendini ifade etme görevi yapabilir:

mimikler, ses tonu, hareketler, susma, bağırma,...

Bazen tam tersine konuşan duygu ve düşüncelerini ifade edemeyebilir, bu durumda tarafsız bir anlatım ortaya çıkar.

2) Etkileme görevi

Konuşan, dinleyeni etkilemeye çalışır : Emreder, rica eder, yasaklar, tavsiye eder, kışkırtır....

Örnek: Satıcılar, satın alınsın diye, politikacılar, oy versin diye dinleyiciyi etkilemeye çalışır.

3) Nesneyi ifade etme görevi:

= Bir mesajda **dış dünya**yı ifade eden, nesnelere gösteren sözler bulunur. Bunlar mesajın nesneyi ifade etme görevini yüklenir:

Bu nesnelere, konuşanın **iç dünya**sına ait de olabilir: Hayaller, projeler...

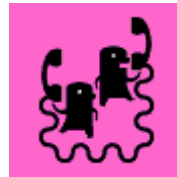

Dilin başlıca görevi **bilgi vermek, açıklamaktır**. Bilgi veren kitaplarda, **bilim eserlerinde** dil genellikle **nesneyi ifade etme görevinde** kullanılır.

4) Algılama görevi

Bir mesajda **dinleyiciyi uyarmak**, dikkatini çekmek için söylenen her şey, algılama görevini yerine getirir:

Alo !, Beni işitiyor musunuz?Kapatıyorum! Hey buraya bak,...

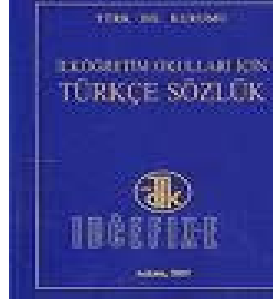

5) Üst dil görevi (métalinguistique)

Dil, sadece duygularımızı, isteklerimizi ve nesnelere ifade etmez, dil bazen kendisini açıklamak için kullanılır. Dinleyicinin anlamadığı bir sözü başka kelimelerle açıkladığımızda dili üst dil görevinde kullanmış oluruz:

Bu ne demek? Ne demek istiyorsunuz? Demek istiyorum ki, Bunun anlamı...

Bütün sözlükler, dili dil ile açıklar ve bir üst dil kullanır:

6) Dilin Estetik görevi

Konuşan kişi, bir şeyi değişik biçimlerde anlatabilir, yalın bir dil kullanabileceği gibi, **sanatlı bir dil** de kullanabilir. Fakat bu iki durumda da aynı şeyi anlatmış olur. Bu olgu, **yemeği tahta kaşıkla yahut gümüş kaşıkla yemek gibidir**, aralarında yaptığı iş açısından hiç bir fark yoktur ama bir estetik, bir güzellik farkı

vardır. Kafiye, istiare, tezat sanatı, ses sanatları, cinaslar dilin estetik görevinde kullanılmasının örnekleridir.

©<http://www.ege-edebiyat.org>